

**Zakres oceny oddziaływania na środowisko
jako podstawa do sporządzenia Merytorycznego
Regionalnego Planu Częściowego „Wykorzystanie
energii wiatrowej”
dla regionu planistycznego Łużyce-Spreewald**

„Dokument określający zakres”

Ustalenie przestrzennego i merytorycznego
zakresu oceny oraz
informacji, które należy ująć w raporcie oddziaływania na
środowisko

Treść:

1	Powód planowania.....	2
2	Metodologia oceny oddziaływania na środowisko.....	4
3	Istotna treść Merytorycznego Regionalnego Planu Częściowego „Wykorzystanie energii wiatrowej” i podejście do oceny	7
4	Struktura i główna treść raportu oddziaływania na środowisko.....	8
5	Natura 2000 – ocena zgodności z celami	9
6	Zasoby danych na potrzeby oceny oddziaływania na środowisko.....	11

1 Powód planowania

Regionalne Stowarzyszenie Planowania Łużyce-Spreewald (RPG), w skład którego wchodzi powiaty Dahme-Spreewald, Elbe-Elster, Oberspreewald-Lausitz i Spree-Neiße oraz miasto na prawach powiatu Cottbus [Chociebuż], uznaje kontrolę planowania przestrzennego farm wiatrowych za centralne zadanie w ramach swojej działalności jako regionalnego organu planistycznego. Na podstawie uchwały Wspólnego Departamentu Planowania Krajów Związkowych, która stanowi o nieprzedłużaniu moratorium na energię wiatrową, a także wobec znacząco zmienionej sytuacji prawnej w zakresie regionalnego planowania wykorzystania energii wiatrowej, Zgromadzenie Regionalne podjęło na posiedzeniu w dniu 19.12.2022 uchwały o wydzieleniu tematu „Wykorzystanie energii wiatrowej” ze sporządzanego już Zintegrowanego Planu Regionalnego (ZPR) i opracowaniu Merytorycznego Regionalnego Planu Częściowego (MRPC). Celem jest jak najszybsze opracowanie i wdrożenie planu, aby przeciwdziałać niekontrolowanej przestrzennie ekspansji wykorzystania energii wiatrowej w regionie planistycznym oraz jak najlepiej dostosować konieczne zwiększenie wykorzystania energii wiatrowej w regionie do warunków społecznych i środowiskowych.

Na podstawie celu 8.2 Krajowego Planu Rozwoju Regionu Stołecznego Berlin-Brandenburgia (LEP HR) i wytycznych planistycznych Wspólnego Departamentu Planowania Krajów Związkowych turbiny wiatrowe o znaczeniu przestrzennym powinny być zlokalizowane w skupiskach na obszarach, na których panują optymalne do tego warunki. Budowa i eksploatacja turbin wiatrowych o znaczeniu przestrzennym poza takimi wyznaczonymi obszarami przydatności jest wykluczona. Jednocześnie energii wiatrowej należy poświęcić więcej miejsca, aby zapewnić jej uprzywilejowany status na obszarach pozbawionych planu zabudowy. W związku z niemiecką ustawą o energetyce wiatrowej Wind-an-Land (również WindBG), która wejdzie w życie 01.02.2023, w zakresie regionalnego planowania wykorzystania energii wiatrowej należy jednak uwzględnić znacząco zmienioną podstawę prawną, co znajdzie również odzwierciedlenie w dostosowaniu brandenburskich wytycznych dla planów regionalnych. Zgodnie ze stanem obecnym będzie to m.in. obowiązek wyznaczenia obszarów priorytetowych dla wykorzystania energii wiatrowej, a tym samym rezygnacja z dotychczasowej praktyki wyznaczania obszarów przydatności.

Ustawa WindBG przewiduje rozdzielenie tzw. wartości wkładu obszarowego [niem. Flächenbeitragswerte] pomiędzy kraje związkowe. Zgodnie z tym do końca 2027 roku pod turbiny wiatrowe ma być przeznaczony 1,8 procent, a do końca 2032 roku 2,2 procent powierzchni

Brandenburgii. Wartości te wynikają z celów ekspansji zawartych w ustawie o odnawialnych źródłach energii i odzwierciedlają zapotrzebowanie branży energetycznej na grunty. Kraje związkowe mogą same wyznaczyć te obszary lub „rozbić” je na kolejne poziomy planowania jako cele cząstkowe. W związku z tym kraj związkowy Brandenburgia przewiduje przekazanie i realizację celów zagospodarowania przestrzennego na szczebel planowania regionalnego. Z tej koncepcji wynikają zadania i cele planistyczne dla Regionalnego Stowarzyszenia Planowania Łużyce-Spreewald. Planowane przeniesienie celów obszarowych dla kraju związkowego Brandenburgii na regionalne urzędy planowania zostanie unormowane w przygotowywanej obecnie ustawie krajowej. Ponadto ustawie Wind-an-Land towarzyszy zmiana paradygmatu regulacji wykorzystania energii wiatrowej; obecnie ma miejsce czysto pozytywne planowanie, podczas gdy efekt wyłączenia w związku z § 35 ust. 3 zd. 3 BauGB nie ma już zastosowania.

Zgodnie z art. 8 Ustawy o planowaniu przestrzennym (ROG)¹, w tym z załącznikami nr 1 i 2 (do § 8), przy sporządzaniu lub istotnej zmianie planu regionalnego istnieje obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, w której odpowiednio wcześniej określa się prawdopodobne znaczące oddziaływanie planu przestrzennego na

- 1 ludzi, w tym zdrowie ludzkie, zwierzęta, rośliny i różnorodność biologiczną,
- 2 teren, glebę, wodę, powietrze, klimat i krajobraz,
- 3 dobra kultury i inne dobra materialne, a także
- 4 opisuje się oraz ocenia w raporcie oddziaływania na środowisko interakcje pomiędzy wyżej wymienionymi dobrami chronionymi.

W związku z tym na potrzeby przygotowania samodzielnego MRPC „Wykorzystanie energii wiatrowej” trzeba przeprowadzić ocenę oddziaływania na środowisko (jako osobną procedurę). Ta ocena oddziaływania na środowisko jest niesamodzielną częścią procedury przygotowania, tzn. poszczególne etapy oceny oddziaływania na środowisko zostaną zintegrowane z procedurą przygotowania MRPC zgodnie z §§ 9 i 10 ROG.

Ocenę oddziaływania na środowisko rozpoczyna się formalnie od tzw. scopingu (określenia zakresu). Taki scoping został już przeprowadzony w drugiej połowie 2021 roku dla ZPR znajdującego się w fazie sporządzania. Ustalenia dotyczące zarządzania wykorzystaniem energii wiatrowej w regionie były już częścią treści planu podlegającego rozpatrzeniu i zostały uwzględnione w definiowaniu zakresu ZPR. Niemniej jednak, w związku ze zmienioną obecnie sytuacją prawną i wynikającą z niej decyzją o przygotowaniu MRPC „Wykorzystanie energii wiatrowej”, wymagane jest przeprowadzenie nowej procedury scopingu w odniesieniu do tego konkretnie MRPC.

Celem procedury scopingu jest ustalenie zakresu oceny zgodnie z § 39 Ustawy o ocenie oddziaływania na środowisko (UVPG), w tym zakresu i stopnia szczegółowości informacji, które mają być zawarte w raporcie oddziaływania na środowisko. Ponadto scoping służy pozyskaniu informacji i zestawieniu miarodajnego, aktualnego zasobu danych w celu przedstawienia i oceny aktualnego stanu środowiska jako podstawy do sprawdzenia prawdopodobnych znaczących oddziaływań na środowisko. W proces określania zakresu należy włączyć urzędy, których zadania związane ze środowiskiem i zdrowiem mają punkty wspólne z ZPR. Dodatkowo można włączyć inne stowarzyszenia, towarzystwa lub ekspertów związanych z planowaniem.

¹ Ustawa o planowaniu przestrzennym (ROG) z 22.12.2008 (Federalny Dziennik Ustaw 2008 część I Nr 65 z 30.12.2008), ostatnia zmiana 23.05.2017.

Podobnie jak w przypadku procesu scopingu na potrzeby ZPR, procedurę przeprowadza się w formie pisemnej, na podstawie niniejszego „Dokumentu określającego zakres”.

2 Metodologia oceny oddziaływania na środowisko

Ocena oddziaływania na środowisko obejmuje prawdopodobne znaczące pozytywne i negatywne skutki poszczególnych ustaleń zawartych w projekcie MRPC na środowisko. Konkretnie rzecz ujmując, planowana ocena oddziaływania na środowisko koncentruje się na przewidywanych skutkach dla środowiska wynikających z regionalnej koncentracji planistycznej turbin wiatrowych. Oprócz skutków odnoszących się do poszczególnych ustaleń planu obejmuje to również skutki skumulowane (badanie skutków całego planu).

Ocena oddziaływania na środowisko obejmuje MRPC w pełnym zakresie. Ocena skutków środowiskowych nie ogranicza się do poszczególnych ustaleń planu, ale powinna kompleksowo obejmować również plan postrzegany jako całość (załącznik nr 1, 2b - d ROG), co z jednej strony odnosi się do ewentualnych efektów kumulacyjnych w niektórych przestrzeniach, a z drugiej do sumarycznej oceny skutków środowiskowych wszystkich postanowień planu. Zgodnie z § 8 ust. 4 ROG przewidywane w ocenie oddziaływania na środowisko znaczące skutki realizacji planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko muszą być również monitorowane, a przewidywane w tym celu działania należy określić w raporcie oddziaływania na środowisko. Celem monitorowania jest m.in. wczesna identyfikacja nieprzewidzianych negatywnych oddziaływań i możliwość podjęcia odpowiednich działań zaradczych. Działania takie zostaną opracowane w trakcie sporządzania MRPC w zależności od ustaleń projektu planu i wyników oceny prawdopodobnych znaczących skutków dla środowiska oraz udokumentowane w raporcie oddziaływania na środowisko. Środki monitorowania powinny być dostosowane do treści i stopnia szczegółowości MRPC. Ponadto w miarę możliwości należy korzystać z istniejących mechanizmów monitorowania, aby uniknąć powielania prac (np. z monitorowania w ramach dyrektywy siedliskowej lub RDW).

Oprócz stosownych celów środowiskowych punktem wyjścia do oceny oddziaływania na środowisko, jaką należy przeprowadzić na potrzeby MRPC „Wykorzystanie energii wiatrowej”, są główne czynniki oddziaływania turbin wiatrowych. Służą one zarówno do oceny oddziaływania na środowisko określanych obszarów energetyki wiatrowej, jak i do unikania skutków dla środowiska w związku z efektem koncentracji farm wiatrowych na tych obszarach. Główne czynniki oddziaływania elektrowni wiatrowych, które należy rozpatrywać na poziomie gospodarki przestrzennej związanej z elektrowniami wiatrowymi, dotyczą dóbr chronionych w postaci ludzi i zdrowia ludzkiego, zwierząt, roślin i różnorodności biologicznej oraz krajobrazu. Skupiono się tu na oddziaływaniach związanych z widocznością turbin, z których niektóre mają ponad 200 m wysokości, ich emisją hałasu i zacienianiem oraz efektami kolizyjnymi i barierowymi masztów, a zwłaszcza wirników.

Przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko jest tylko to, co faktycznie ma być regulowane przez MRPC, czyli zamierzony efekt sterowania. Skutki dla środowiska można natomiast z natury ocenić tylko na tyle konkretnie, na ile jest to już przestrzennie dostrzegalne na podstawie ustaleń planu i w skali MRPC (1:100 000). Szczegółowość oceny oddziaływania na środowisko wynika z dogłębności rozważań i efektu sterowania wynikającego z weryfikowanych ustaleń. Ustalenia w prezentacji graficznej, które odnoszą się do zabezpieczenia już istniejącego użytkownika,

podlegają weryfikacji tylko wówczas, jeśli ustalenie zmierza do osiągnięcia efektu sterowania planistycznego, który wykracza poza zabezpieczenie istniejącej sytuacji.

Wraz z wykluczeniem możliwości ustalenia obszarów przydatności obszary priorytetowe, które należy określić w MRPC, zyskują rangę ostatecznie rozpatrzonych i konkretnie zobrazowanych celów planowania przestrzennego. Zostają one wybrane na podstawie dogłębności rozważań i w porównaniu z wcześniejszym rozwiązaniem generują daleko idący efekt sterujący, który wyznacza ramy dla komunalnego planowania przestrzennego i przedsięwzięć podlegających OOS. Wiąże się to z odpowiednim zakresem i zwiększoną szczegółowością oceny oddziaływania na środowisko. Z tego względu do przeprowadzenia i udokumentowania oceny oddziaływania na środowisko proponuje się zastosowanie kart terenu, które zostaną przygotowane dla każdego potencjalnego obszaru priorytetowego pod kątem wykorzystania energii wiatrowej.

W ramach kart terenu i oceny oddziaływania na środowisko udokumentowanej w broszurach oraz raporcie oddziaływania na środowisko, w oparciu o istniejące uwarunkowania planowania regionalnego i krajowego oraz aktualny stan środowiska, bada się, czy i w jakim stopniu zaproponowane ustalenia (w tym przypadku obszary priorytetowe pod kątem wykorzystania energii wiatrowej) mogą znacząco oddziaływać na środowisko. W zależności od zmiany w stosunku do poprzedniego ustalenia, które jest traktowane jako „planistyczny poziom zerowy”, można prognozować pozytywne, negatywne lub żadne istotne oddziaływanie na środowisko. W tym procesie weryfikacji powinno nastąpić ścisłe sprzężenie oceny oddziaływania na środowisko z projektem MRPC. W rozumieniu iteracyjnego procesu planowania i koordynacji pomiędzy oceną oddziaływania na środowisko a przygotowaniem MRPC należy w miarę możliwości opracować zoptymalizowany pod względem środowiskowym projekt wyznaczenia obszarów priorytetowych pod kątem wykorzystania energii wiatrowej w regionie planistycznym Łużyce-Spreewald. Niemniej jednak ocena oddziaływania na środowisko nie zawiera samodzielnego opracowania wariantów planistycznych; jest to wyłączne zadanie regionalnych planistycznych procedur administracyjnych. Ocena stanu środowiska i przewidywanych na tej podstawie (przypuszczalnie znaczących) oddziaływań MRPC na środowisko powinna opierać się na odpowiednich celach prawnych lub subprawnych dotyczących stanu środowiska lub dóbr chronionych, które należy uwzględnić. W przypadku braku odpowiednich wytycznych, zwłaszcza w przypadku prognoz stanu środowiska, dokonuje się ocen eksperckich. Cele dotyczące ochrony środowiska istotne dla MRPC należy przedstawić w raporcie oddziaływania na środowisko zgodnie z załącznikiem 1 nr 1b do § 8 ust. 1 ROG. Przez cele dotyczące ochrony środowiska rozumie się wszelkie cele zmierzające do zabezpieczenia lub poprawy stanu środowiska. Pod pojęciem „Istotne aspekty stanu środowiska” zgodnie z załącznikiem 1 nr 2a do § 8 ust. 1 ROG rozumie się dobra chronione z § 8 ust. 1 oraz możliwe interakcje między nimi.

Zarówno specyficzne dla dobra chronionego, jak i nadrzędne cele środowiskowe tworzą normatywne ramy oceny oddziaływania na środowisko, a ich zoperacjonalizowanie i odwzorowanie w przestrzeni odbywa się za pomocą tzw. aspektów ochrony i przypisanych do nich kryteriów. Na podstawie celów dotyczących środowiska zoperacjonalizowanych jako kryteria można określić i ocenić specyficzny potencjał konfliktu, a następnie prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań na środowisko poprzez powiązanie ustalonych czynników oddziaływania z odpowiednim kryterium/aspektem ochrony. W tym kontekście należy wziąć pod uwagę zarówno przypuszczalnie znaczące negatywne, jak i potencjalnie pozytywne skutki zawartości planu dla środowiska.

Zgodnie ze skalą planistyczną ocenę przeprowadza się w ujęciu przestrzennym, z wykorzystaniem systemu informacji geograficznej (GIS) dla poszczególnych obszarów. Informacje o istniejących sposobach użytkowania, jak również informacje o planowanych sposobach użytkowania (np. obszary zabezpieczone przez miejskie plany zagospodarowania przestrzennego) uwzględnia się w razie potrzeby jako obciążenie wstępne. Analizy na podstawie GIS są wykorzystywane jako tło oceny kryteriów wrażliwości dla dóbr chronionych uznanych za istotne, które to kryteria wywodzą się z zasobów danych wymienionych i ocenionych w rozdziale 6. Dokumentacja skupia się jednak nie na wynikach tych analiz, które stanowią jedynie „materiał do rozważań”, lecz na sumarycznych ocenach zamierzonych ustaleń odnoszących się do dóbr chronionych (argumentacja słowna).

Do identyfikacji i oceny przypuszczalnych znaczących oddziaływań na środowisko, które należy przeprowadzić zgodnie z § 8 ROG, stosuje się pięciostopniową skalę oceny o następujących poziomach: **wysokie, średnie, niskie, brak, pozytywne**. W kontekście oceny oddziaływania na środowisko i na podstawie celów dyrektywy SUP (dyrektywa 2001/42/WE – dyrektywa w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko), jako znaczące skutki dla środowiska należy rozumieć wszystkie skutki środowiskowe, które w ujęciu regionalnej skali planistycznej nie mają tylko znikomego wymiaru przestrzennego i mogą prowadzić do utrzymującej się i trwałej zmiany opisanego aktualnego stanu środowiska, a tym samym nabierają znaczenia dla rozważań. „Istotność” wpływów na środowisko w rozumieniu oceny oddziaływania na środowisko występuje zatem regularnie nie tylko wtedy, gdy osiągnęte lub przekraczane są wartości progowe/graniczne/referencyjne określone w prawodawstwie. Jeśli przekroczenie takich wartości prawnych jest wystarczająco prawdopodobne, występują poważne, znaczące oddziaływania (**wysokie**). Takie oddziaływania powinny być jednak wyjątkiem, ponieważ zwykle przemawiają one za zmianą ustalenia. Ten poziom wartości przypisuje się tylko wówczas, jeśli taka zmiana nie może lub nie powinna mieć miejsca ze względu na inne aspekty o większej wadze. Dodatkowo istotność można zwizualizować za pomocą kolorowej prezentacji (rozszerzony system „sygnalizacji świetlnej”).

Oddziaływanie na środowisko	wysokie		średnie		niskie		brak		pozytywne	
------------------------------------	----------------	--	----------------	--	---------------	--	-------------	--	------------------	--

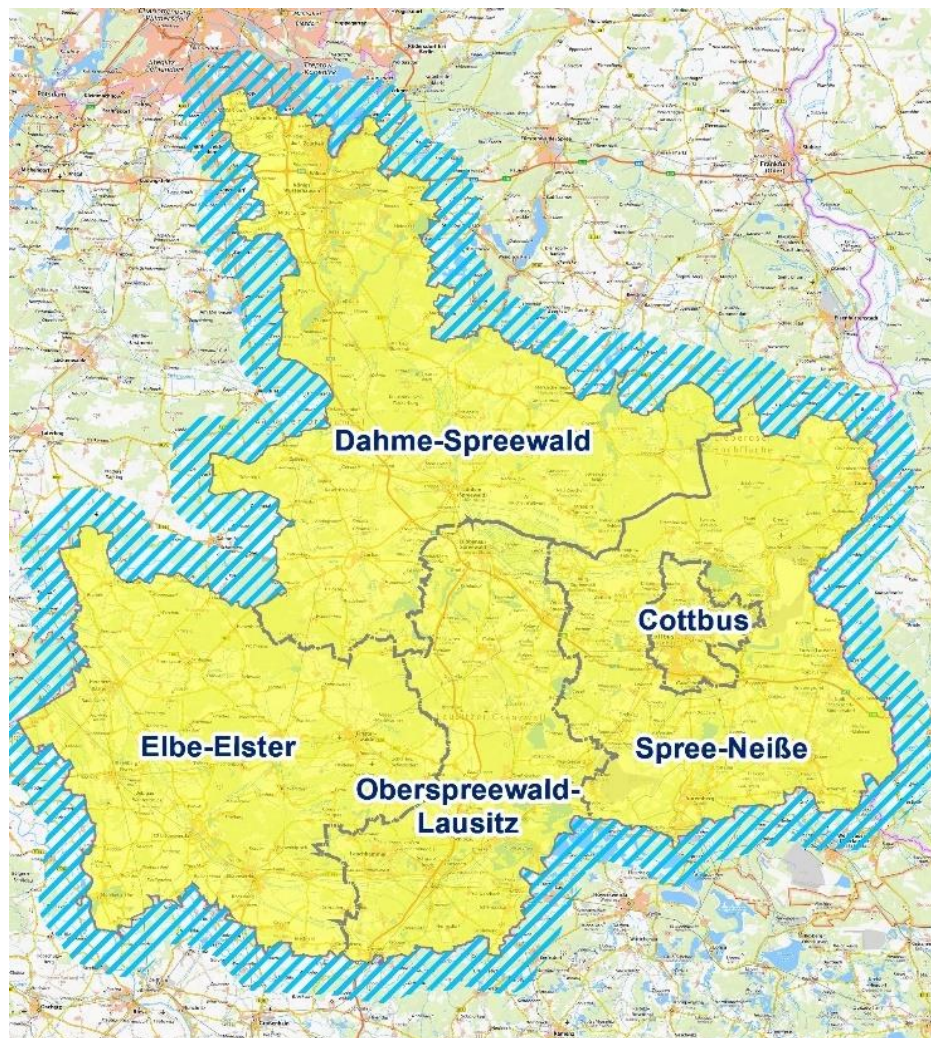
Wpływ na obszary chronione dokumentuje się w formie oceny tak/nie.

Karty terenu zawierają również wyniki wszelkich (wstępnych) badań zgodności z celami Natura 2000 przeprowadzonych dla danego ustalenia.

Teren badań w ramach oceny oddziaływania na środowisko jest określony z jednej strony przez obszar planistyczny MRPC i rozciąga się na cały obszar objęty planem (region planistyczny Łużyce-Spreewald). Ponadto, w zależności od przewidywanych pośrednich skutków eksploatacji turbin wiatrowych, teren badań zostanie rozszerzony poza obszar objęty ustaleniem, w razie potrzeby również na sąsiadujące obszary planistyczne i kraje związkowe (patrz ilustracja na następnej stronie). To samo dotyczy sąsiedniego terytorium Polski, dla którego przeprowadzana jest formalna transgraniczna ocena oddziaływania na środowisko i proces uczestnictwa. W oparciu o maksymalne przewidywane zasięgi oddziaływania definiowanych obszarów priorytetowych pod kątem wykorzystania energii wiatrowej przewiduje się rozszerzenie obszaru studium na sąsiadujące obszary planistyczne o maksymalnie 5 km. Zasoby danych niezbędne do oceny ewentualnych oddziaływań na środowisko na terenach sąsiadujących zostaną pozyskane w sposób ukierunkowany i zależny od zawartych w projekcie planu przygranicznych

ustaleń planu. Z tego względu w rozdziale 6 niniejszego dokumentu zostały one wymienione jedynie w sposób ogólny.

Obszar planistyczny Łużyce-Spreewald z korytarzem o długości 5 km (rozszerzenie zakresu oceny oddziaływania na środowisko w przypadku przygranicznych ustaleń planu o pośrednim oddziaływaniu na środowisko)

3 Istotna treść Merytorycznego Regionalnego Planu Częściowego „Wykorzystanie energii wiatrowej” i podejście do oceny

Wyłączną treścią MRPC i tym samym przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko jest ustalenie w ramach regionalnego planowania powierzchni skoncentrowania elektrowni wiatrowych w postaci obszarów priorytetowych pod kątem wykorzystania energii wiatrowej. Jak opisano w rozdziale 2, są one poddawane ocenie oddziaływania na środowisko w kartach terenu, które następnie uzupełniają się o ocenę oddziaływań sumarycznych i skumulowanych poprzez wzajemne oddziaływanie wszystkich planowanych ustaleń planu.

4 Struktura i główna treść raportu oddziaływania na środowisko

Przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko udokumentowanej w ostatecznym raporcie oddziaływania na środowisko są ustalenia zawarte w MRPC. Dla poszczególnych badanych treści raport oddziaływania na środowisko zawiera informacje dotyczące nr. 2a - d oraz 3a - e załącznika nr 1 ROG:

- Opis aktualnego stanu środowiska,
- prognoza rozwoju stanu środowiska w przypadku braku realizacji / realizacji poszczególnych badanych ustaleń,
- ocena alternatywna, jeśli zostanie przeprowadzona w ramach procesu opracowywania projektu, oraz uwzględnienie w tych ramach aspektów środowiskowych,
- unikanie/redukcja/kompensacja niekorzystnych skutków dla środowiska.

Ponadto raport oddziaływania na środowisko powinien dokumentować genezę ustaleń badanych w trakcie iteracyjnego procesu planistycznego, wyjaśniać, czy i jakie rozwiązania alternatywne rozważano w trakcie procesu projektowania, a zwłaszcza rozwinąć i opisać sprawy związane ze środowiskiem naturalnym. Przegląd ten zawiera analizę i dokumentację obowiązujących celów ochrony środowiska (załącznik nr 1, 1b ROG) oraz ich uwzględnienie w opracowaniu, o ile

- mają one takie samo znaczenie dla opracowania planu jak przedmiot lub cel planowania.
Prezentacja ma na celu wyjaśnienie, w jakim stopniu sam MRPC ma służyć realizacji celów dotyczących środowiska i w jakiej formie są one uwzględniane lub respektowane w procesie sporządzania projektu – na przykład również w ramach sprzężenia zwrotnego pomiędzy sporządzaniem projektu a oceną oddziaływania na środowisko.
- mają one znaczenie dla przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko:
Wyjaśnia się, w jaki sposób zdefiniowane cele dotyczące środowiska stanowią ramy dla oceny dotkliwości i potencjalnej istotności skutków oddziaływania projektu planu na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko. Dotyczy to w szczególności obszarów, które ze względu na swoją wartość lub charakterystykę obciążenia podlegają szczególnemu reżimowi prawnemu (np. prawo ochrony przyrody, prawo wodne, prawo kontroli emisji).

Raport oddziaływania na środowisko składa się z następujących głównych elementów, na podstawie informacji zawartych w załączniku 1 do § 8 ust. 1 ROG:

(1) Wprowadzenie

- Krótki zarys treści i głównych celów MRPC
(Załącznik nr 1, 1a do § 8 ust. 1 ROG)
- Wyznaczenie celów ochrony środowiska istotnych dla opracowania nowego MRPC oraz sposób, w jaki zostały one uwzględnione w procesie opracowywania
(Załącznik nr 1, 1b do § 8 ust. 1 ROG)
- Opis oceny oddziaływania na środowisko jako części procedury planistycznej, metodologia i wykorzystane zasoby danych, a także wszelkie trudności napotkane podczas przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko
(załącznik 1, 3 a § 8 ust. 1 ROG)

(2) Identyfikacja i ocena wpływów na środowisko

Podstawą wymaganej prognozy oddziaływania jest przede wszystkim odpowiedni opis aktualnego stanu środowiska, w tym już występujących na danym terenie problemów związanych ze środowiskiem (istniejące obciążenia).

Sama wynikowa prognoza oddziaływania obejmuje analizę, opis i ocenę oraz dokumentację wpływu na odpowiednie aspekty stanu środowiska zgodnie z § 8 ust. 1 ROG. Przedmiotem oceny są dobra chronione ustawą o ocenie oddziaływania na środowisko (UVPG) wymienione w § 8 ROG. W tym kontekście należy wziąć pod uwagę zarówno przypuszczalnie znaczące negatywne, jak i potencjalnie pozytywne skutki zawartości planu dla środowiska.

Ze względu na fakt, że obszar planistyczny graniczy z terytorium Polski, należy również przeprowadzić transgraniczną ocenę oddziaływania na środowisko zgodnie z §§ 54ff UVPG. W tym celu w ramach rozpoczętego obecnie procesu scopingu należy zwrócić się do polskiej administracji o odpowiednie dane dotyczące środowiska, które będą stanowiły podstawę oceny. Identyfikacja i ocena potencjalnych transgranicznych oddziaływań na środowisko będzie oparta na maksymalnych zasięgach oddziaływania ustaleń MRPC (w tym przypadku wykorzystania energii wiatrowej) w korytarzu o szerokości 5 km na terytorium Polski. Do tego korytarza potrzebne są odpowiednie dane i informacje o aktualnym stanie środowiska. Ocena prawdopodobnych znaczących transgranicznych oddziaływań na środowisko zostanie udokumentowana w osobnym rozdziale raportu oddziaływania na środowisko. W szczególności po stronie polskiej uwzględnia się następujące cele związane z ochroną środowiska:

- specjalny obszar ochrony siedlisk „Brożek” (PLH080051),
- specjalny obszar ochrony siedlisk „Jeziora Brodzkie” (PLH080052),
- specjalny obszar ochrony siedlisk „Uroczyska Borów Zasieckich” (PLH080060)

W ramach włączenia właściwych organów władzy publicznej w Polsce wyznaczono również kolejne obszary chronione, o których uwzględnienie wniesiono. Są to:

- rezerwat przyrody „Gubińskie Mokradła”,
- park krajobrazowy „Gubińskie Mokradła”,
- południowo-wschodni kompleks leśny Zasieki (południowy wschód),
- specjalny obszar ochrony siedlisk „Wilki nad Nysą” (PLH080044),
- specjalny obszar ochrony siedlisk „Łęgi nad Nysą Łużycką” (PLH080038),
- europejski obszar specjalnej ochrony ptaków „Bory Dolnośląskie” (PLB020005)
- park krajobrazowy „Łuk Mużakowa”.

(3) Informacje dodatkowe

Jako dodatkowe informacje należy podać informacje dotyczące środków monitorowania nieprzewidzianych wpływów na środowisko i zapobiegania im w ramach monitoringu, a także ogólnie zrozumiałe, nietechniczne streszczenie.

5 Natura 2000 – ocena zgodności z celami

W celu zabezpieczenia, zachowania i rozwoju obszarów Natura 2000 § 34 ust. 1 federalnej ustawy o ochronie przyrody BNatSchG (w związku z art. 6 dyrektywy siedliskowej) przewiduje

specjalną ocenę oddziaływania przedsięwzięć i projektów, które mogą potencjalnie wpłynąć na właściwy stan ochrony obszarów Natura 2000. Celem oceny zgodności z celami obszaru Natura 2000 jest ocena stopnia, w jakim plan (samodzielnie lub w połączeniu z innymi planami lub przedsięwzięciami) może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 w zakresie jego elementów istotnych dla zachowania lub ochrony terenu. Wyraźnie należy też poddać ocenie zgodności z celami plany i przedsięwzięcia poza obszarem Natura 2000, jeżeli mogą one mieć szkodliwy wpływ na dobry stopień zachowania tego obszaru.

Ustalenie przez MRPC „Wykorzystanie energii wiatrowej” obszarów priorytetowych dla wykorzystania energii wiatru może znacząco negatywnie oddziaływać na obszary połączonej europejskiej sieci ekologicznej „Natura 2000”. Dalsze rozważania nie są konieczne, tylko jeśli w poszczególnych przypadkach można to od początku wykluczyć ze względu na lokalizację (odległość) konkretnego ustalenia w stosunku do obszarów Natura 2000. W przeciwnym razie dla każdego ustalenia trzeba odpowiednio do skali wypowiedzieć się na temat oddziaływania na obszar Natura 2000 (por. § 34 BNatSchG²). Ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 jest niezależnym narzędziem i wiąże się z określonymi konsekwencjami prawnymi. W trakcie opracowywania na nowo MRPC regionu planistycznego Łużyce-Spreewald można i należy przeprowadzić to tylko na tyle szczegółowo, na ile pozwala skala planowania przestrzennego (1:100 000) („sprawiedliwość poziomu”).

W przypadku obszarów chronionych, na które potencjalnie oddziałują ustalone obszary priorytetowe pod kątem wykorzystania energii wiatrowej, bada się, czy cele związane z ochroną i zachowaniem danego obszaru chronionego mogą zostać naruszone w wyniku ustalenia (ustaleń) planu, czy też naruszenia można z góry wykluczyć ze względu na brak ścieżek oddziaływania/wrażliwości lub ze względu na odległość przestrzenną ograniczonych potencjalnych ścieżek oddziaływania. To podejście stanowi centralny element wstępnej oceny zgodności z celami Natura 2000. Cele związane z ochroną i zachowaniem obszarów są zaczerpnięte ze standardowych arkuszy danych lub przepisów dotyczących obszarów chronionych. Rozmieszczenie przestrzenne gatunków i typów siedlisk jest ujęte w ocenie w sposób uogólniony w skali, na podstawie dostępnych danych. W razie wątpliwości można przyjąć stosunkowo szerokie rozpowszechnienie. Gatunki charakterystyczne dla typów siedlisk nie są zwykle uwzględniane, ponieważ mają znaczenie jedynie w przypadku bezpośredniego niekorzystnego oddziaływania w obrębie typów siedlisk. Warunkiem jest tu wykluczenie takiego oddziaływania już na podstawie koncepcji planistycznej.

Jeśli w ramach niniejszej wstępnej oceny nie można wykluczyć niekorzystnego oddziaływania na poszczególne obszary chronione, wymagana jest dla nich szersza ocena zgodności z celami obszaru Natura 2000.

Dokumentację wyników należy wykonać w odniesieniu do obszaru chronionego (por. przykładowa struktura poniżej). Ocena zgodności z celami obszaru Natura 2000 zostanie udokumentowana w osobnym rozdziale.

² Ustawa o ochronie przyrody i zarządzaniu krajobrazem (Bundesnaturschutzgesetz – BNatSchG) z 29. 07. 2009 (Federalny Dziennik Ustaw 2009 część I nr 51 z dn. 6. 128. 2009) ostatnio zmieniona przez 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2011 roku (Federalny Dziennik Ustaw I str. 2557)

Specjalny obszar ochrony siedlisk / europejski obszar specjalnej ochrony ptaków „Nazwa”	
Grafika	
Opis obszaru	
Powierzchnia:	
Krótką charakterystyka:	
Waga ochrony:	
Zagrożenie:	
Istotne gatunki i typy siedlisk	
Typ siedliska	
Grupy gatunków	
Ocena wstępna (Czy możliwe jest niekorzystne oddziaływanie?)	
Analiza	Wyniki wstępnej oceny badanej zawartości projektu planu 1 2 itd.
Wynik	Niekorzystne oddziaływanie na obszar Natura 2000 (nie) do wykluczenia.

6 Zasoby danych na potrzeby oceny oddziaływania na środowisko

W miarę możliwości opracowanie powinno opierać się na dostępnych (specjalistycznych) danych regionalnych i krajowych. Za istotną podstawę można uznać informacje dotyczące środowiska dostępne w Urzędzie Krajowym ds. Środowiska lub Ministerstwie Rolnictwa, Środowiska i Ochrony Klimatu, a także w niższych urzędach ds. ochrony przyrody właściwych powiatów i miast na prawach powiatu. Dodatkowo uwzględnione zostaną dostępne zbiory danych z Regionalnego Stowarzyszenia Planowania Łużyce-Spreewald. Własne kartowanie (zbieranie danych) w ramach oceny oddziaływania na środowisko nie jest planowane.

Ze względu na specyficzne czynniki oddziaływania turbin wiatrowych oraz regulacje prawne Federalnej Ustawy o Ochronie Przyrody (BNatSchG) dotyczące szczególnej ochrony gatunkowej (§ 44ff BNatSchG), szczególne znaczenie mają zasoby danych o występowaniu gatunków ptaków wrażliwych na oddziaływanie farm wiatrowych. Ponieważ, jak już wspomniano, własne kartowanie jest planowane (ponieważ na wczesnym poziomie planowania regionalnego nie jest to ani wykonalne, ani sensowne z technicznego punktu widzenia), Regionalne Stowarzyszenie Planowania Łużyce-Spreewald już we wczesnym stadium przygotowań zwróciło się do Krajowego Urzędu Ochrony Środowiska o odpowiednie dane dotyczące awifauny. Dane te stanowią istotną podstawę do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Główny nacisk w tym zakresie kładzie się na stworzenie jednorodnego zasobu danych, na podstawie którego w jak najlepszy sposób można oszacować/prognozować rozmieszczenie na obszarze planistycznym gatunków ptaków wrażliwych na oddziaływanie turbin wiatrowych i uwzględnić je w odniesieniu do zamierzonej zawartości planu. Wyzwaniem w tym kontekście jest zmienność występowania lęgów tych gatunków ptaków, a także różne okresy dostępnego kartowania. Tym samym addytywnie uwzględnianie miejsc występowania / stanowisk lęgowych danego gatunku z

różnych lat badań nie jest właściwe, gdyż prowadziłoby to nieuchronnie do przeszacowania liczebności populacji, a tym samym do przeszacowania również konfliktów na gruncie prawa ochrony gatunkowej, których należy się spodziewać w związku z dalszym rozwojem wykorzystania energii wiatrowej na obszarze planistycznym. O wiele bardziej potrzebne jest zestawienie komplementarnych danych dotyczących gatunków z różnych lat badań z oceną ograniczoną do poszczególnych lat badań, jak również stopniowane uwzględnianie danych zgodnie z ich aktualnością.